

Til Nærings- og fiskeridepartementet

Vår ref.:
JSH

Deres ref.:

Dato:
4. april 2022

Skriftlig innspill til Norgesmodellen for offentlig anskaffelse

Tekna – Teknisk naturvitenskapelig forening er den største masterforeningen i Norge, og den største fagforeningen i Akademikerne med over 94 000 medlemmer. Våre medlemmer har mastergrad eller mer fra tekniske og naturvitenskapelige fagområder.

Tekna takker for muligheten til å gi innspill på regjeringens arbeid med Norgesmodellen for offentlig anskaffelse og er glade for å se regjeringen involvere partene i arbeidslivet i det viktige arbeidet.

Tekna er positiv til Norgesmodellen er under utarbeidelse og deler regjeringens ambisjon om å arbeide mot sosial dumping og bidra til å fremme seriøse og gode arbeidsforhold. På sikt mener også Tekna at man bør se på muligheten for å bruke modellen til å bidra til å ta større høyde for bærekraft i bred forstand ved offentlige anskaffelser, der klima, miljø og inkludering er relevante områder å prioritere.

Tekna er positiv til at det skal stilles krav til andel faglærte og andel lærlinger i prosjekter og begrense antall ledd i leverandørkjeden. Dette er et viktig tiltak for å forhindre useriøse aktører fra å vinne offentlige oppdrag.

Arbeidet med å sikre åpenhet og anstendige og sikre arbeidsforhold i leverandørkjedene må ligge hos ledelsen i den enkelte virksomhet. Involvering av de tillitsvalgte, herunder å gi de innsyn i leverandørkjedene, burde være hovedregelen i arbeidet med åpenhet i leverandørkjedene. De tillitsvalgte kan bidra med viktige innspill og perspektiver, men også yte press mot arbeidsgiver og myndigheter – i både inn- og utland.

I tilknytning til tiltak for å hindre utbytting av arbeidstakere og sosial dumping vil Tekna vise til vårt tidligere innspill om at også utsendte bør likebehandles etter arbeidsmiljøloven, noe som etter vår mening vil være ett egnet virkemiddel for å forhindre sosial dumping og uryddige arbeidsavtaler.

For at modellen skal fungere i praksis blir kontroll og håndheving viktig. Etter flere år med ABE-kutt hos Skatteetaten, politiet, Arbeidstilsynet og NAV er det avgjørende at de blir styrket med ekstra ressurser for å sikre at tiltakene gjennomføres og etterlevs. Arbeidet med å koordinere arbeidet mellom etatene, slik som a-krimsentrene, må fortløpende vurderes å utvides. Tekna er av den vurdering at samordnet innsats både effektiviserer arbeidet og er ressursbesparende.

Tekna ser det som særdeles viktig at prosessen med kontroll mot skatt, arbeidstakerregister m.m. gjøres i digitale verktøy i sanntid. Dette for å unngå juks med eksisterende ordninger som f.eks. HMS-kortordningen. Ved dette vil man også kunne effektivisere kontrollene og dermed kunne anvende ressurser på en bedre måte. Det finnes i dag ulike verktøy på markedet, men Tekna er av den oppfatning at en slik løsning bør være et statlig ansvar, slik at næringen ikke må forholde seg til et stort antall løsninger som krever ulike lisenser. En slik løsning omhandler koordinering og tilgang til statlige databaser som ulike statlige (og til dels kommunale) etater har ansvaret for.

Tekna ser utfordringer knyttet til innkjøp av entreprenørtjenester fra utenlandske aktører. Vi har dessverre sett alt for mange store offentlige prosjekter som har endt i store overskridelser som følge av manglende kontroll på de aktørene man har opphandlet. Det er en kjent sak i næringen, at timepriser og arbeidsforhold i slike virksomheter ikke på langt nær tilfredsstillende de norske kravene etter AML og tariffestet lønn- og arbeidsbetingelser. I flere tilfeller må arbeidstakere jobbe «gratis» i perioden de har fri, for å kompensere for at lønnen er høyere i Norge. Dette gjelder dessuten innkjøp av større konstruksjoner som f.eks. bruer, som produseres i et lavkostland og skipes til Norge. Her må det på plass tiltak for å gjøre norske aktører konkurransedyktig og sikre anstendig lønn og arbeidsvilkår ved offentlige innkjøp.

Med vennlig hilsen
Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening

Line Henriette Holten
Generalsekretær